

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 1. Qualis consensus sit necessarius ad matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

DVBIUM VII.

Quomodo sponsalia transeant in Matrimonium?

57 **R**espondeo: Sponsalia transire in matrimonium per omnia signa externa exprimentia consensum de presenti. Debet tamen reuerà in utroque esse talis consensus, saltem virtualis, alioquin nulla signa externa sufficiunt; quamuis ex ipsis in foro externo poterit præsumi esse matrimonium.

Signa autem ista sunt varia. Primum: Verba de presenti; de quibus nullum est dubium.

Secundum: Copula affectu maritali post sponsalia tentata; vt patet ex Capitulo, *Is qui fidem*, de Sponsalibus, etc.; cõmunis sententia Doctorum. Ratio est, quia contractis sponsalibus copula superueniens per se est sufficiens signum expressiuum consensus in matrimonium; idque ex naturali rei conditione, non ex iure statuto vel præsumptione. Non enim Ius facere potest vt aliquod signum sit expressiuum aut non expressiuum consensus, sed hoc pendet ex conditione naturali signorum. Hic tamen

Notandum est Primò: Hoc signum non esse sufficiens, nisi vtraque pars liberè se aptet ad hunc complexum. Si enim sponsa importunitate quodammodò cogatur, non satis declarauit consensum maritalem; sed potius videbitur complexus fornicarius.

Notandum Secundò: Hæc, & sequentia, intelligenda esse secundum Ius antiquum, vel vbi decretum Concilij Tridentini non est promulgatum: nam vbi hoc decretum semel promulgatum est, ibi non possunt vilo modo sponsalia per copulam carnalem in matrimonium transire: eò quòd ad matrimonij contractum requiratur præsentia Parochi & duorum testium. Vnum tamen casum excipio, nempe quando matrimonium fuit contractum coram Parocho & testibus, sed suberat occultum impedimentum ex defectu ætatis, eò quòd altera pars non peruenisset ad pubertatem: tunc enim, sublato impedimento per accessum legitimæ ætatis, sponsalia illa per copulam transeunt in matrimonium. Vbi enim semel Parochus & testes adfuerunt matrimonio præsumpto, non necesse est amplius adesse, vt declarauit Pius V.

59 **T**ertium signum est Conatus ad copulam: per hunc enim sponsalia transeunt in matrimonium, quidquid aliqui senserint, inter quos Nauarrus & Sorus. Probatur: Quia conatus ad copulam, quando fit vtriusque pleno consensu, non minus est signum expressiuum consensus in matrimonium, & affectus maritalis, quam copula consummata: quod enim hic non consummetur, non ex illorum voluntate pendet, sed ex aliquo naturali impedimento. Itaque hic defectus cum sit omnino præter illorum voluntatem, non impedit, quin ille conatus sit sufficiens signum consensus: vnde facit, vt etiam sponsalia contracta per verba de futuro, in matrimonium transeant. Dices: Capitulo vltimo de Sponsalibus, dicitur conatum non sufficere, nisi adsit copula. Respondeo: Hoc intelligi debet de conatu, qui fit inuita & repugnante sponsa: hic enim non sufficit; vt sponsalia transeant in matrimonium; quia non exprimit consensum.

60 **Q**uartum signum: Etiam oscula & tactus aliquando sufficiunt, vt sponsalia, quæ per verba de presenti contracta sunt inter impuberes, transeant in matrimonium; nempe si postquam ad pubertatem venerint, simul habitent, & talia vicissim permittant qualia inter solos coniuges solent. Ita Siluester, *Matrimonium* 2. quæst. 16. Probatur ex Capitulo vnico de Desponsatione impuberum in 6. vbi dicitur, *Matrimonium contractum per verba de presenti inter impuberes, solum habere vim sponsalium; tamen lapsu temporis vsque ad pubertatem conualescere per copulam, aut per aliquem alium modum*. Vbi per aliquem alium modum videtur hunc modum complecti, vt explicat Glossa: nam hic modus satis explicat eos cõtinuare affectum maritalem, quem ab initio cum contraherent, habuerunt.

Aduerte tamen hoc signum non sufficere, vt sponsalia, facta per verba de futuro, in matrimonium transeant; nam in his non significant perfectionem affectus maritalis, qui nunquam fuit, sed potius presueuerant affectus futuri matrimonij. Si tamen reuerà sponsi, qui contraxerunt per verba de futuro, oscula & tactus inter se permittant affectu maritali, reuerà illorum sponsalia transibunt in matrimonium; quauis ex hoc nudo signo in foro externo contrarium iudicabitur, eò quòd hoc signum per se non sufficienter exprimat consensum maritalem in huiusmodi sponsis. Vide Siluestrum supra.

61 **Q**uintum Signum: Solemnis traductio sponsæ in domum sponsi est etiam sufficiens, vt sponsalia in Matrimonium transeant. Vide Couar. 1. parte. cap. 4 §. 2. & colligitur ex lege *Mulierem; s. de Ritum nuptiarum*. Ratio est, quia hæc traductio est signum expressiuum affectus maritalis.

62 **S**ubarrhatio per anulum non est per se sufficiens ad hunc effectum, nisi alia signa accesserint; ctsi Couarruias contrarium insinuet. Ratio est, quia inter sponsos de futuro, sæpe solet interuenire, vt dent anulum alter alteri; vnde per se nõ significat affectum maritalem.

CAPVT IV.

De Consensu necessario ad Matrimonium?

DVBIUM I.

Qualis Consensus sit necessarius ad Matrimonium?

63 **R**espondeo: Ad Matrimonium Necessarius est consensus liber, de presenti, aliquo signo externo expressus. Prior pars patet ex Cap. *Cum locum*. & Cap. *Tua fraternitati*, de Sponsalibus. & Cap. *Sufficiat*. & Cap. *Si quippe*. 27. qu. 2. Ratio est; tum quia Matrimonium impedit Christi consilia, seu statum perfectionis, quæ, sicuti nemo cogi potest vt complectatur, ita neque vt se ad ea reddat inhabilem: tum quia coactio repugnat Matrimonij bonis; non enim seruabitur fides & amor coniugalis.

Dices; Potest quis rapi in seruitutem inuitus: ergo similiter poterit inuitus iungi matrimonio.

Respondeo: Esse disparem rationem: seruitus enim est poena, quæ propter peccatum infligitur; ita-

1. Per verba de presenti,

58 2. Per copulam affectu maritali tentatam.

An hoc locum habeat post Concilium Trid.

59 3. Per conatum ad copulam.

4. Per oscula & tactus.

61 5. Per traductionem sponsæ.

An & præsubarrhationem per anulum?

62 Consensus debet esse liber.

testi; status autē Matrimonij nō est poena, sed iure naturali est status liber. Præterea, seruitus naturā suā non est insolubilis, sicut Matrimonium; nec requirit amorem inter feruum & Dominum, vti matrimonium inter coniuges.

Hinc sequitur, neminem qui vsu rationis careat, posse matrimonium contrahere, quia non habet liberum consensum.

Et exterius expressus.

Altera pars, scilicet *Hunc consensum debere esse expressum*: Patet, tum quia Matrimonium est Sacramentum, quod in signo externo consistit: tum quia est contractus inter homines, qui humano more sine signo externo fieri nequit; aliter enim mutui consensus non innotescunt.

DVBIVM II.

Virum nullo modo sine Consensu posui fieri Matrimonium?

63 Non potest id fieri humana auctoritate.

Respondeo, & Dico Primò: Nulla humana auctoritate fieri potest matrimonium sine consensu, siue vt est Sacramentum, siue vt est vinculum. Ratio est; quia Ecclesia non habet absolutū ius & dominium in hominum corpora, præsertim ad actum Matrimonij: cuius signum est, quod Ecclesia non possit coniugia separare quoad vinculum, etsi coniuges velint: ergo multò minùs poterit ea coniungere, si ipsi nolint.

Fieri id potest auctoritate diuina.

Dico Secundò: Per absolutam Dei potentiam fieri potest vinculum coniugale sine consensu coniugum. Ratio est; quia Deus potest tui corporis potestatem dare alteri, non minùs quam tu ipse; ac proinde non minùs eris obligatus alteri ad officium Matrimonij, quam si ipse consensisset. Hic tamen nullus erit contractus, de cuius ratione est consensus contrahentium. Potest tamē esse contractus Matrimonij per diuinam potentiā sine signo externo, si mutui consensus vltro citroque contrahentibus per reuelationem innotescant: nam signa externa non requiruntur in contractibus, nisi vt consensus vicissim innotescant, etsi Sotus contrarium tenere videatur dist. 27. quaest. 1. art. 3.

DVBIVM III.

Virum in matrimonio duo illi consensus debeant simul concurrere?

64 Consensus non debent simul actu existere.

Respondeo, & Dico Primò: Non est necesse, vt duò illi consensus simul actu existentes concurrant. Vt patet in Matrimonio contracto per literas vel procuratores. Idem cernitur in alijs contractibus. Satis enim est, vt se vicissim determinent; quod fieri potest, etiamsi alterius consensus diu præcesserit, alterius postea sequatur, modò tamen prior nullo modo sit reuocatus aut obliuioni traditus. Ratio est: quia is, qui prior consensit, etiamsi nunc actu non consentiat, nec de eo cogitet, censetur tamen virtute in eodem consensu persistere, quamdiu tacitè vel expressè non reuocauit.

Si pars consensus simul maluit.

Dico Secundò: Si sponso consentiente, sponsa non consentit; vel contrā; idque vel quia voluit deliberare, vel certè, quia etsi exterius simulauerit se consentire, interius tamen consensum inhibuit, potest postea consentire & contractum perficere, etiamsi sponso nouū consensum non præ-

stet; modò tamen dum ipse consentiret, nullum intercesserit impedimentum. Sequitur ex dictis: quia sponso censetur in suo consensu, qui legitimus erat, perseverare. Nec refert, quòd aliquot menses, aut etiam vnus vel alter annus interuenierint; vt rectè Sotus dist. 27. qu. 1. art. 3.

Dico Tertio: Si suberat impedimentum, quando sponso consentit, accedente postea consensu sponsæ non efficitur matrimonium, etiamsi forte impedimentum tunc sit sublatum. Ratio est; quia sponsæ consensus non cadebat in materiam legitimam: vt, si sponsæ prior maritus alibi erat superstes; sponsa enim tunc non erat apta illi coniugio: quare consensus sponsi prior non potest concurrere ad contractum, sed alius de nouo præstari debet. Vide Sotum supra.

Si suberat impedimentum.

DVBIVM IV.

Quod sit obiectum consensus necessarij ad contractum matrimonij, in quod oporteat consentire?

Respondeo & Dico Primò: Obiectum, in quod formaliter sponsi consentiunt, non esse ipsam copulam coniugalem, sed mutuam corporum potestatem & veluti dominium. Patet ex Cap. *sufficiat*, & sequenti, 27. quaest. 2. Ratio est; quia essentia matrimonij consistit in mutua obligatione & potestate, vt supra dictum, non in ipsa copula: ergo consensus efficiens matrimonij, non est formaliter in copulā. Confirmatur ex alijs contractibus: nam in domus venditione non est necesse venditorem expressè consentire, vt emptor domo vtatur, sed solum vt potestatem seu dominium domus habeat.

65 Consensus hic ferunt in mutuum obligationem.

Dico Secundò: Implicitè tamen seu virtute consentit in copulam: nempe, vt si coniux petat debitum, teneatur reddere. Ratio est; quia, qui tradit dominium rei, implicitè concedit vsum. Hinc sequitur non posse aliquid apponi in contractu, quod huic vsui repugnet; vt docent communiter Doctores, excepto Paludano dist. 30. qui putat esse Matrimonium etiamsi dicatur, *Ego te accipio in uxorem, absque tamen debiti reddendi obligatione*; vel, *si sis parata mecum viuere in perpetua continentia*.

Non in copulam, nisi implicitè.

Ratio ipsius est Primò: quia Matrimonio iā peracto coniuges possunt se obligare, sic vt alter alteri debitum reddere non teneatur: ergo etiam ante matrimonium contractum, vel in ipso matrimonij contractu. Secundò: quia sufficit, vt consentiant in finem secundarium, scilicet in fidem & domesticam consuetudinem. Sed contrarium est tenendum; & colligitur ex Apostolo 1. ad Cor. 7. *Mulier, inquit, sui corporis potestatem non habet, sed vir: & contra*. Vnde sequitur ad rationem matrimonij requiri mutuam corporis potestatem.

Sententia Paludani.

Ad primam rationem Paludani: Respondeo, Matrimonio iam contracto, possunt coniuges se obligare ad non petendum vel non reddendum debitum; nam possunt se mutuo priuare vsu matrimonij per alium contractum; in ipso tamen matrimonij contractu hoc fieri nequit: quia matrimonium est contractus inducens obligationem ad reddendum debitum: nam confert alteri absolutum ius & potestatem in corpus alterius. Obligare autem se ad reddendum debitum ea lege, vt alter non possit petere, nō est verè se obligare,

Solutio obiectio- nes Paludani.

G g g iij

neque